

**2015 m. ir 2017 m.
VLK bei TLK darbuotojų
nepakantumo korupcijai apklausa:
nuomonė, žinojimas ir elgesys**

VLK Korupcijos prevencijos koordinavimo ir kontrolės komisija

VILNIUS

2017-10-09

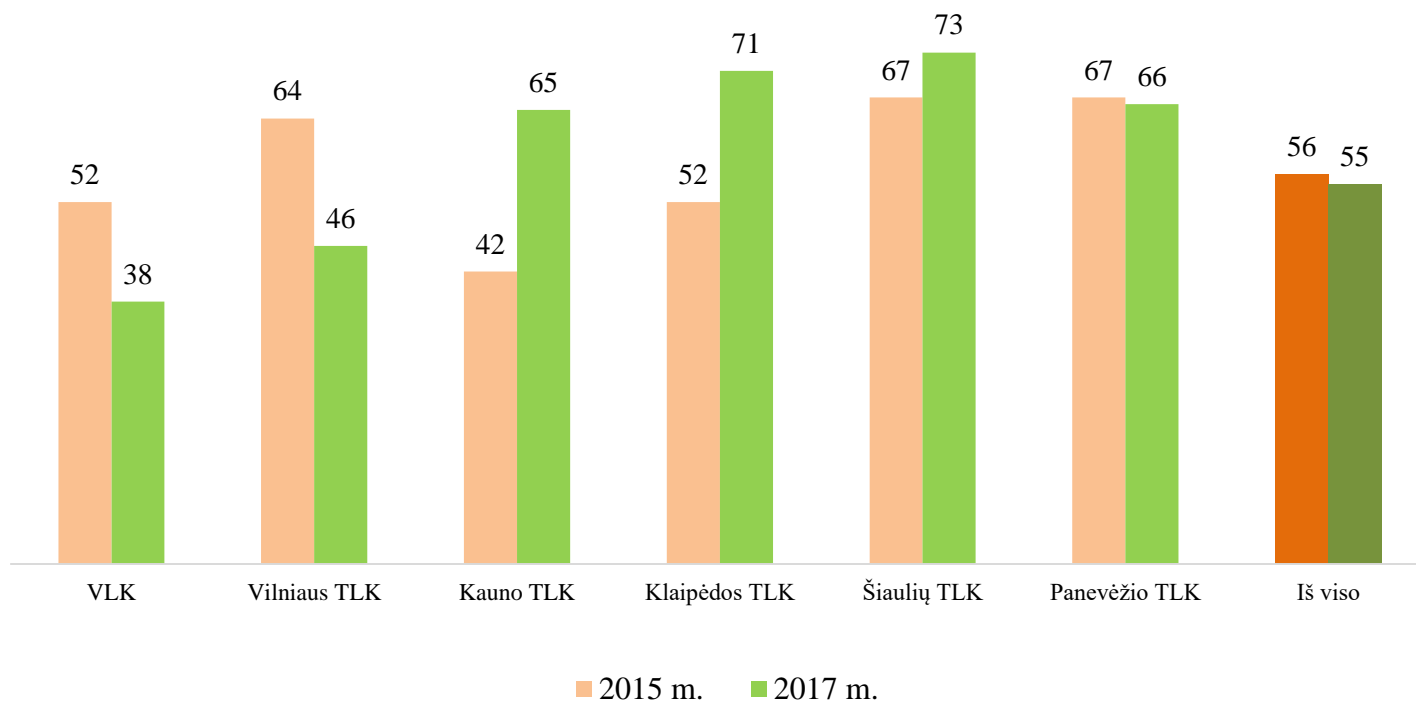
Apie apklausas

- ✓ **2017 m., siekiant rezultatų palyginamumo, Korupcijos koordinavimo ir kontrolės komisija modifikavo tik anketos dalį „Žinojimas: kas yra korupcija?“**
 - ✓ **Tikslas – nustatyti darbuotojų nepakantumą korupcijai, išsiaiškinti, ką jie mano, ką žino ir kaip elgiasi; įvertinti apklausų rezultatų pokyčius 2015–2017 metais**
- ✓ **Apklausa buvo vykdoma 2015 m. ir 2017 m. rugsėjo pabaigoje–spalio pradžioje**
 - ✓ **Metodai 2015 m. ir 2017 m. tie patys: anoniminė apklausa, el. anketa**

Dalyvavimas apklausoje

Apklausos respondentų skaičius,
proc. nuo viso darbuotojų skaičiaus

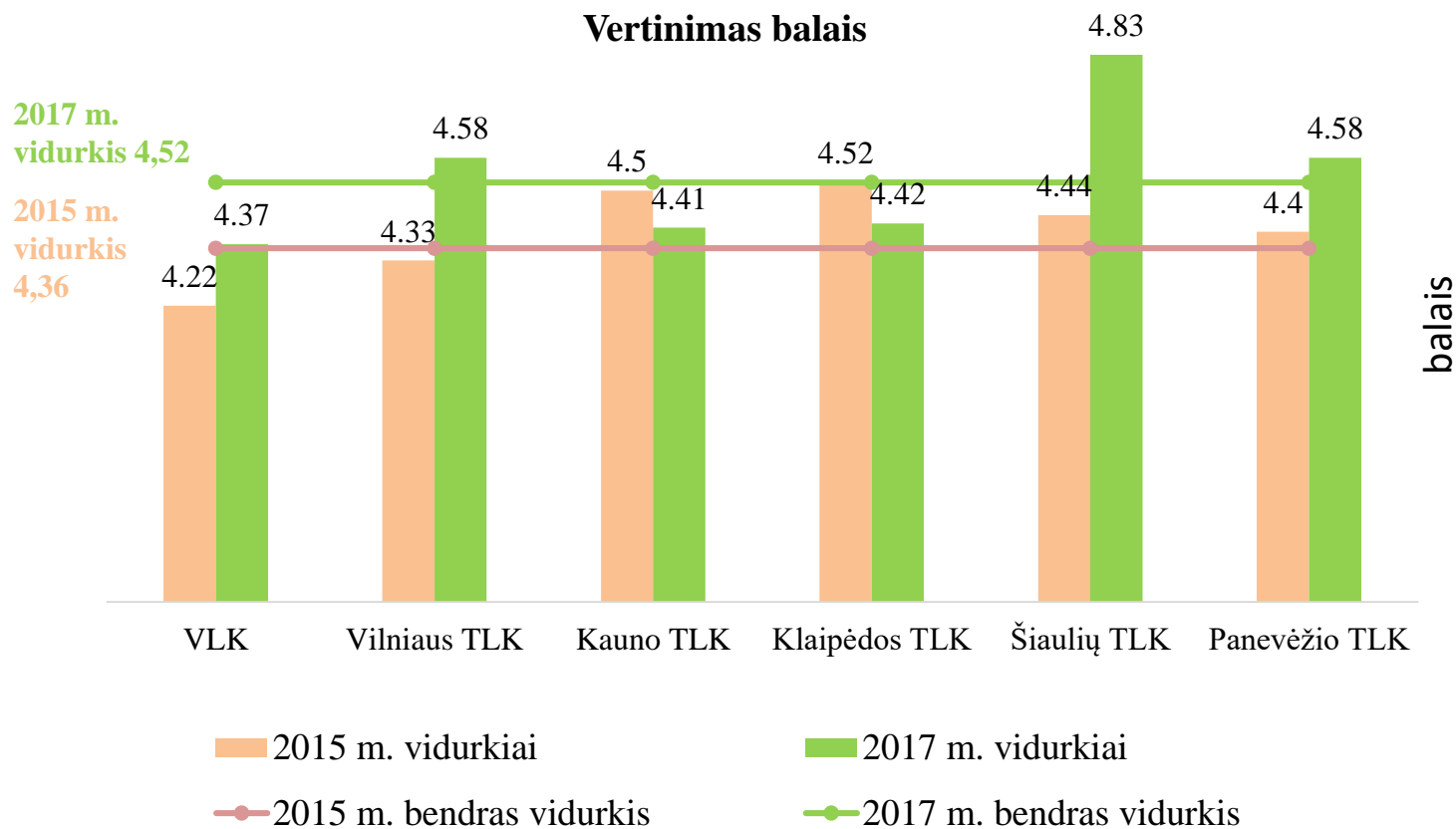

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

1A. Kaip manote, ar **ligonių kasų (VLK ir TLK kartu)** veikla yra skaidri?

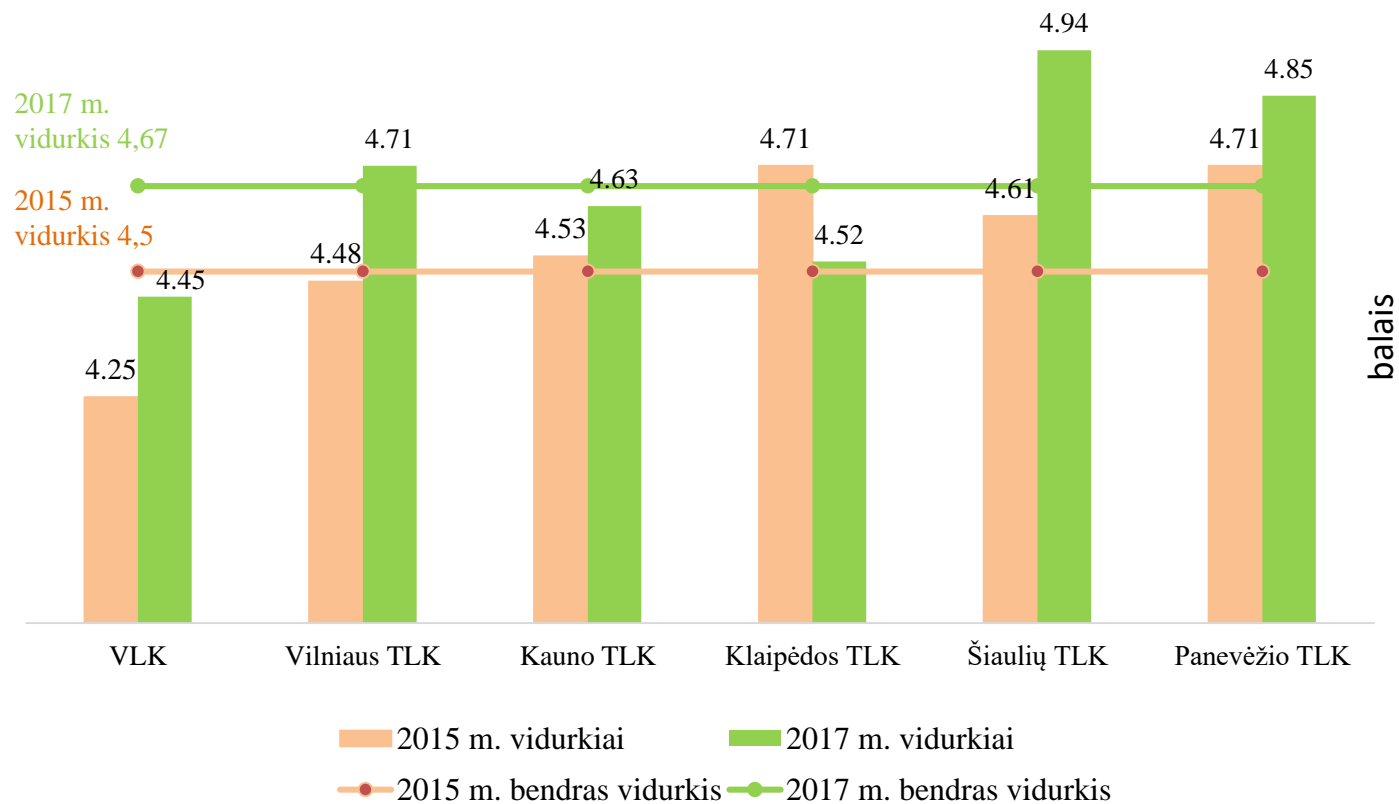
(1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

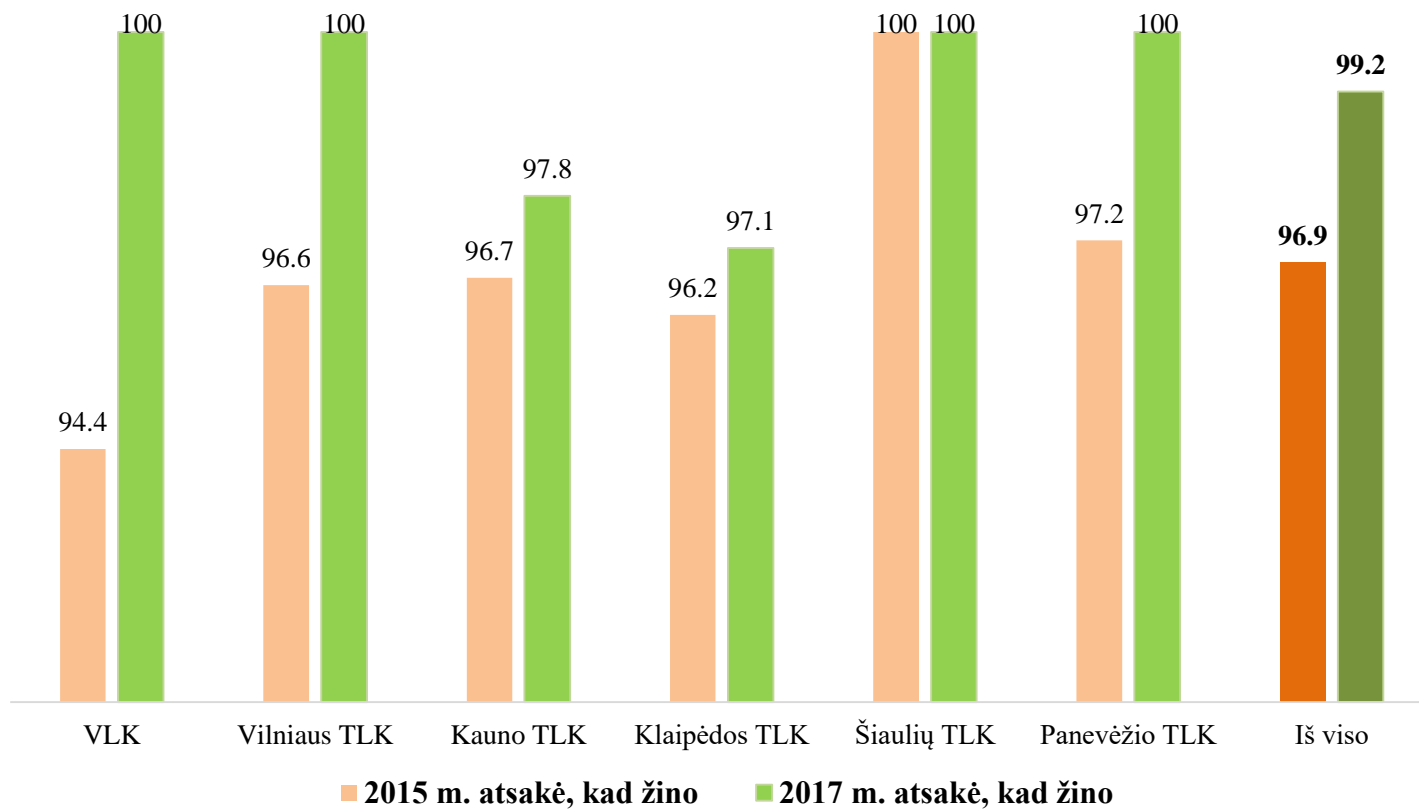
1B. Kaip manote, ar **jūsų įstaigos** veikla yra skaidri (1 – nesklaidri, 5 – labai skaidri)?

Žinojimas: kas yra korupcija?

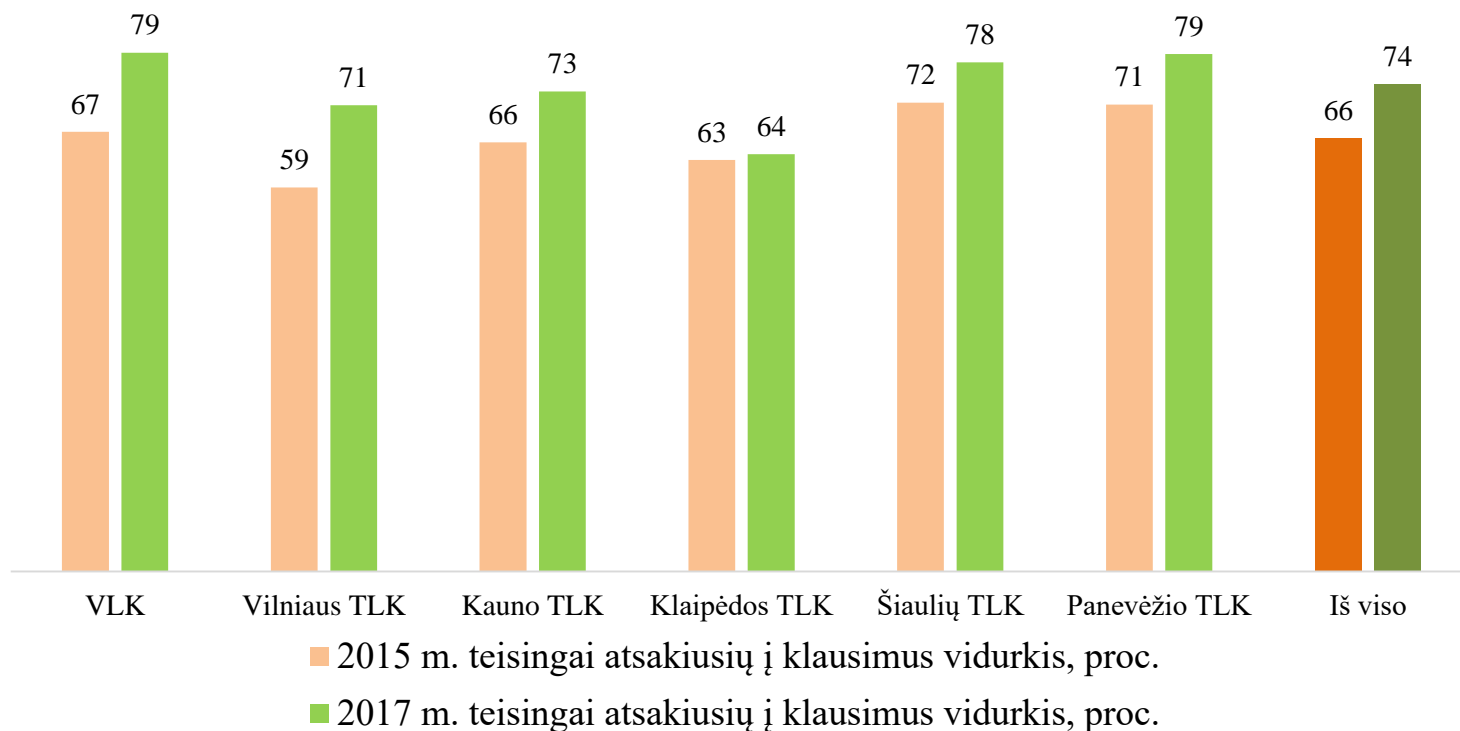
2. Ar žinote, kokia veika laikoma korupcinio pobūdžio nusikalstama veika?

Žinojimas: kas yra korupcija?

3. Situacijų vertinimas: ar nurodyta veika yra korupcinio pobūdžio*?

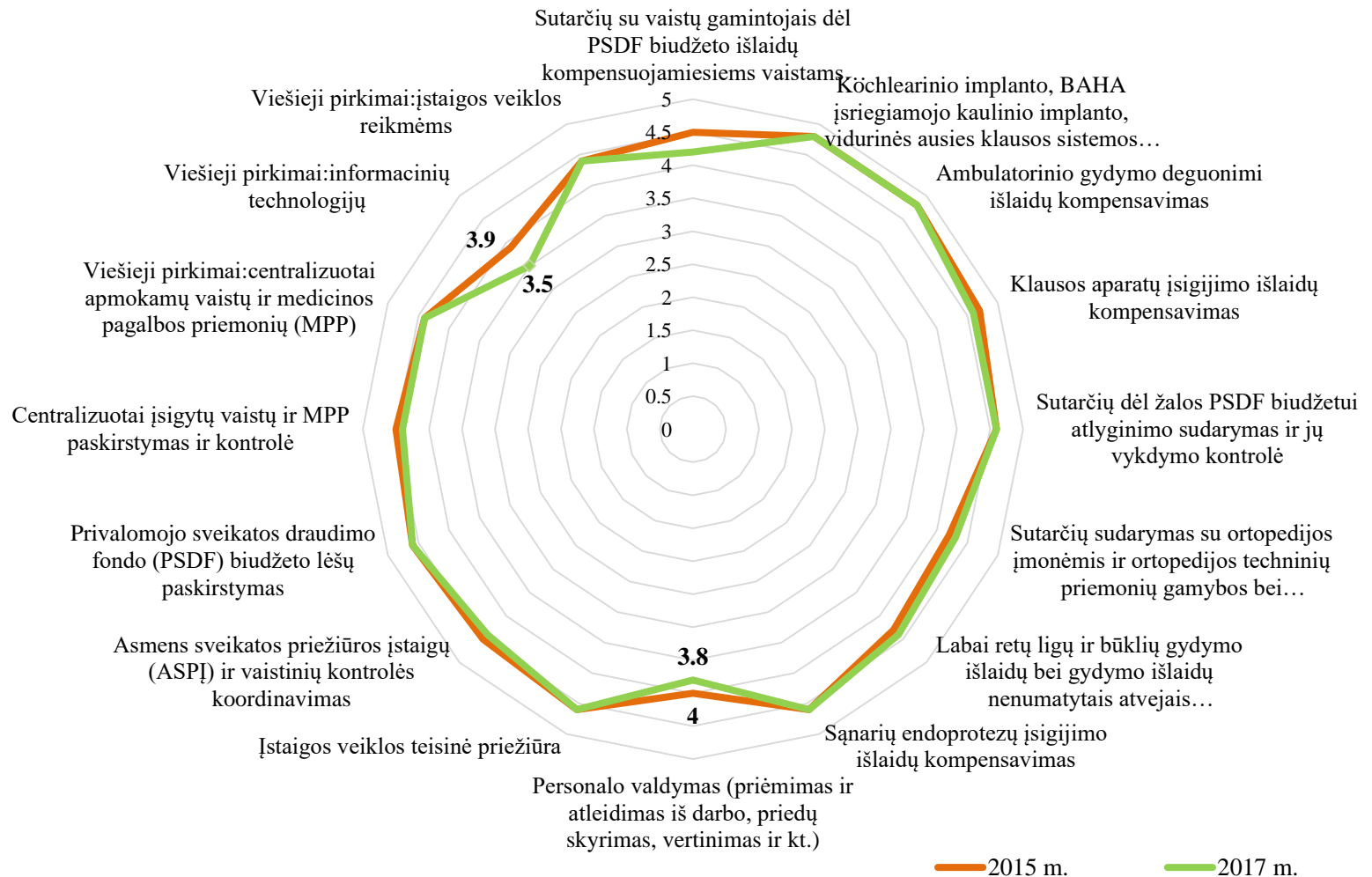

*Situacijos ir teisingi atsakymai pateikti 16–18 skaidrėse

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: VLK darbuotojai

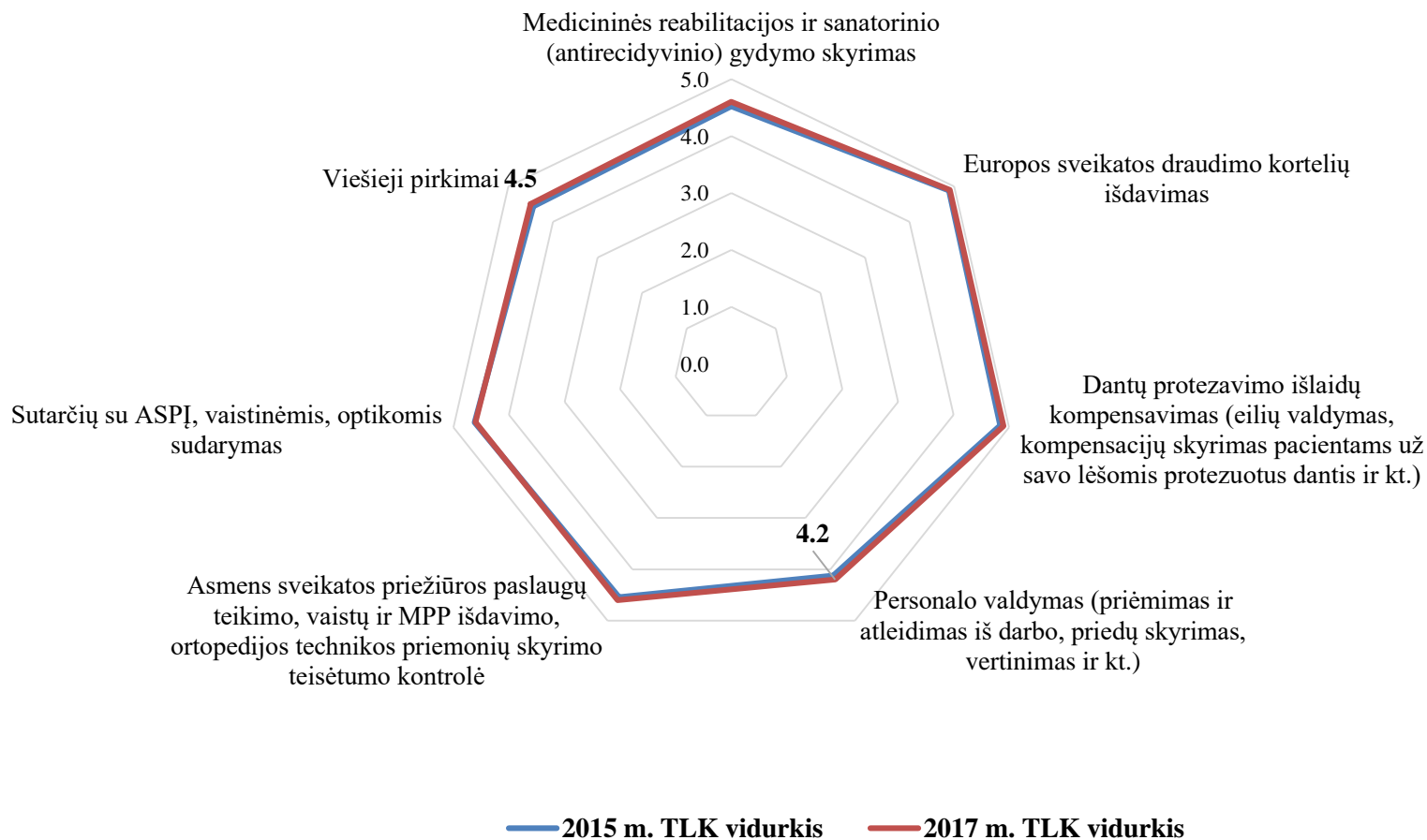
4A. Įvertinkite kiekvieną: 1 balas reiškia, kad manoma, jog atitinkama veiklos sritis yra neskaidri (korumpuota), o 5 balai – manoma, kad veiklos sritis yra skaidri (nekorumpuota). Balų vidurkiai:

Korupcijos pasireiškimo tikimybė: TLK darbuotojai

4B. Įvertinkite kiekvieną: 1 balas reiškia, kad manoma, jog atitinkama veiklos sritis yra neskaidri (korumpuota), o 5 balai – manoma, kad veiklos sritis yra skaidri (nekorumpuota); balų vidurkiai:

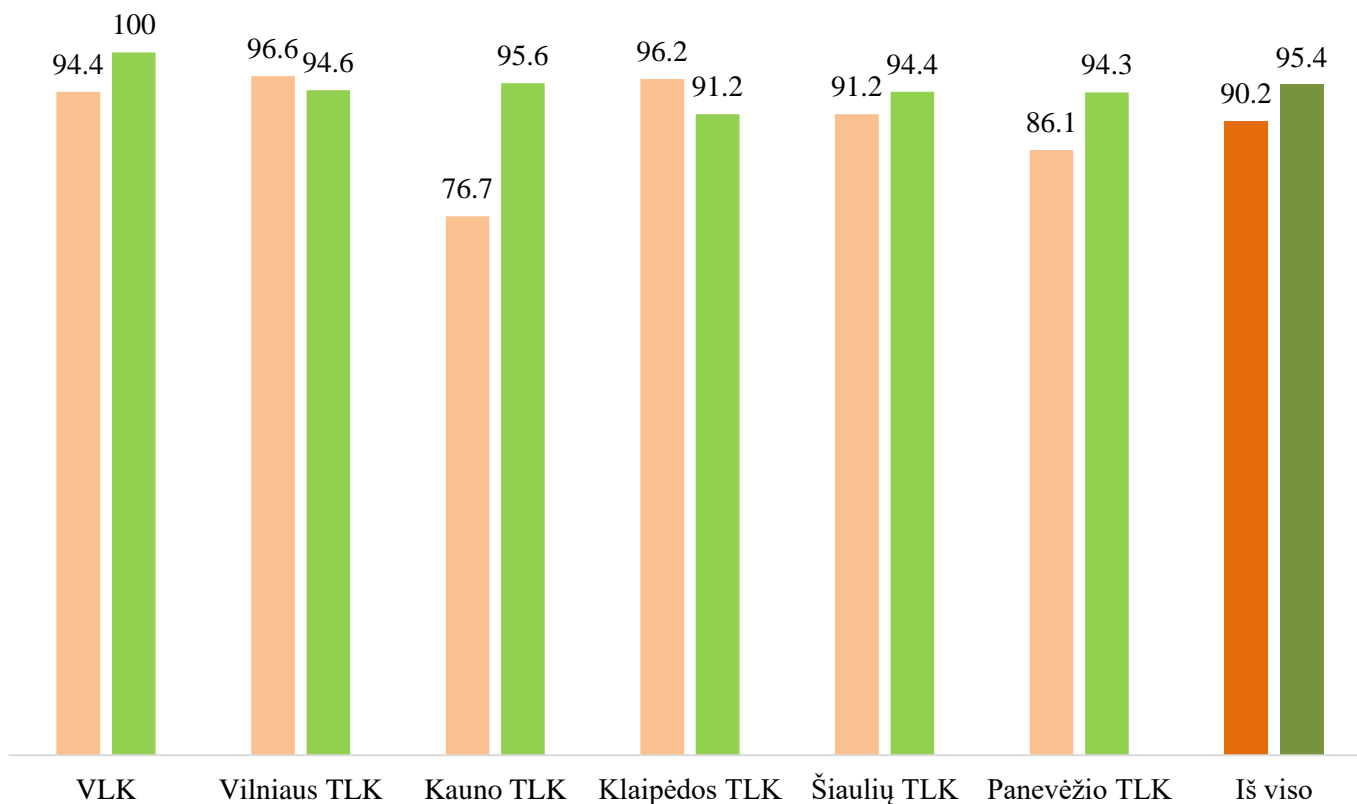

Korupcijos patirtis

5. Ar yra pasitaikę, kad kas nors Jums siūlytų atsilyginti mainais už suteiktą paslaugą, palankumą, palankų sprendimą?

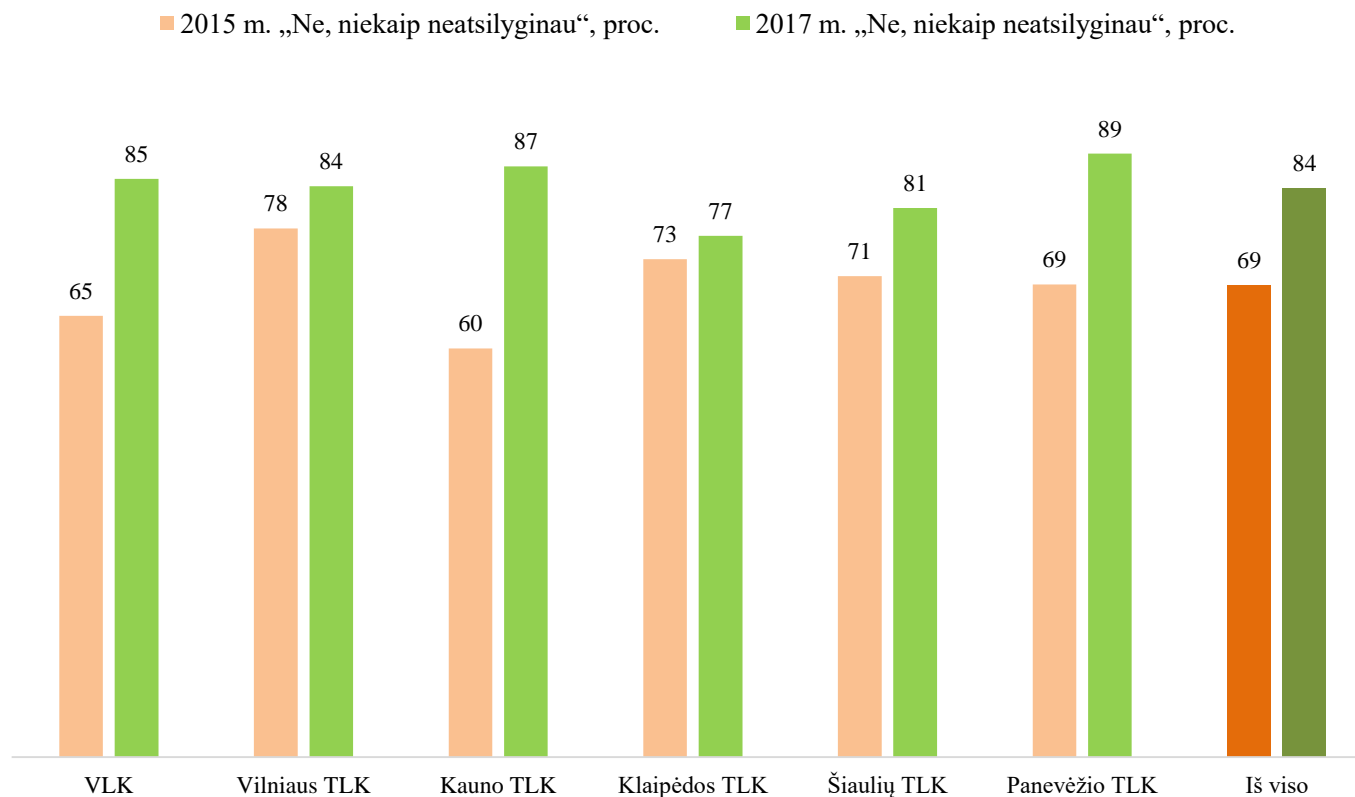
■ 2015 m. „Ne, niekada“, proc. ■ 2017 m. „Ne, niekada“, proc.

Korupcijos patirtis (elgesys)

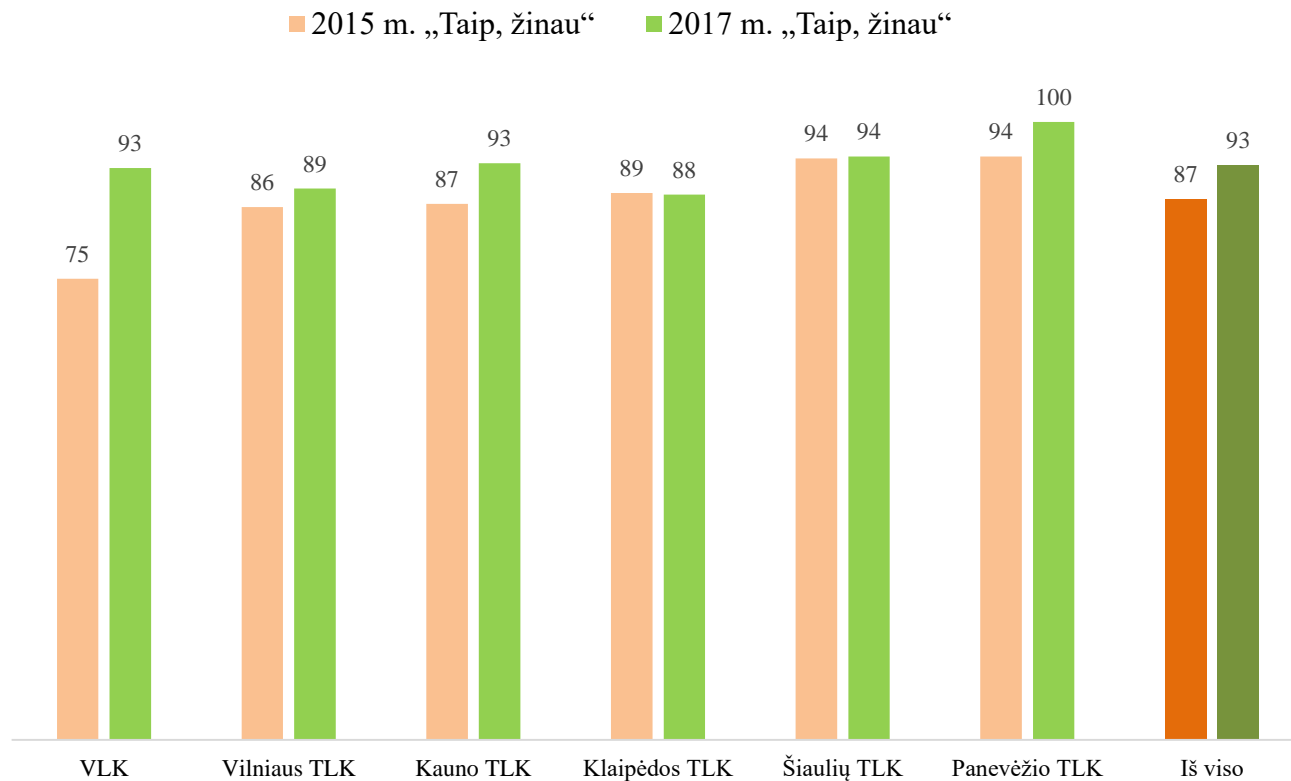
6. Ar Jūs pats per pastaruosius 1 metus kada nors esate atsilyginęs ar davęs kyšį (gydymo įstaigoje, savivaldybėje ar savivaldos įstaigoje, policijos pareigūnui ar pan.)?

Kur kreiptis?

7. Ar žinote, kur reikėtų kreiptis, jei įstaigoje susiduriate su galima korupcinio pobūdžio veika? Rezultatai pateikti procentais

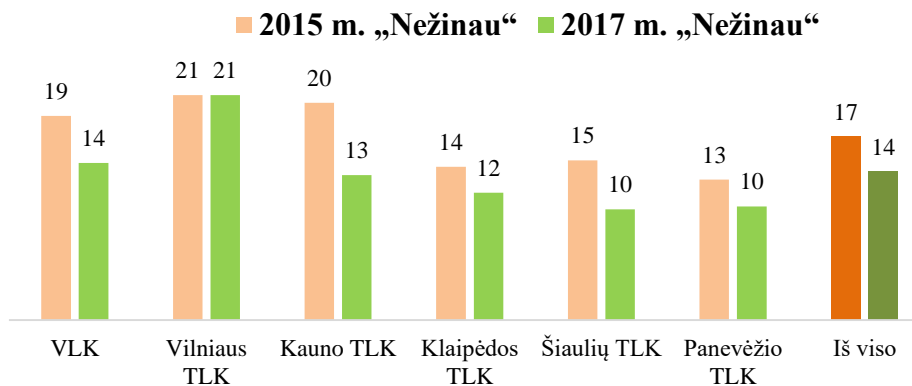
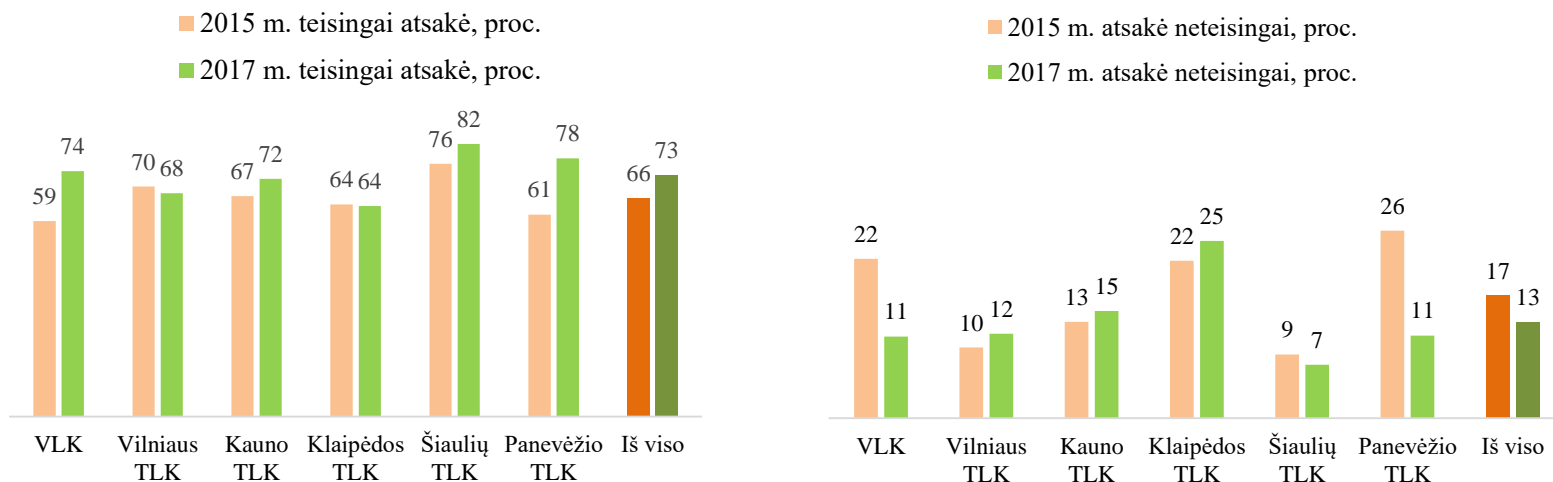

Kur kreiptis?

8. Ka, Jūsų manymu, reikėtų daryti, jei įstaigoje susidurtumėte su galima korupcinio pobūdžio veika?

Teisingi atsakymai:

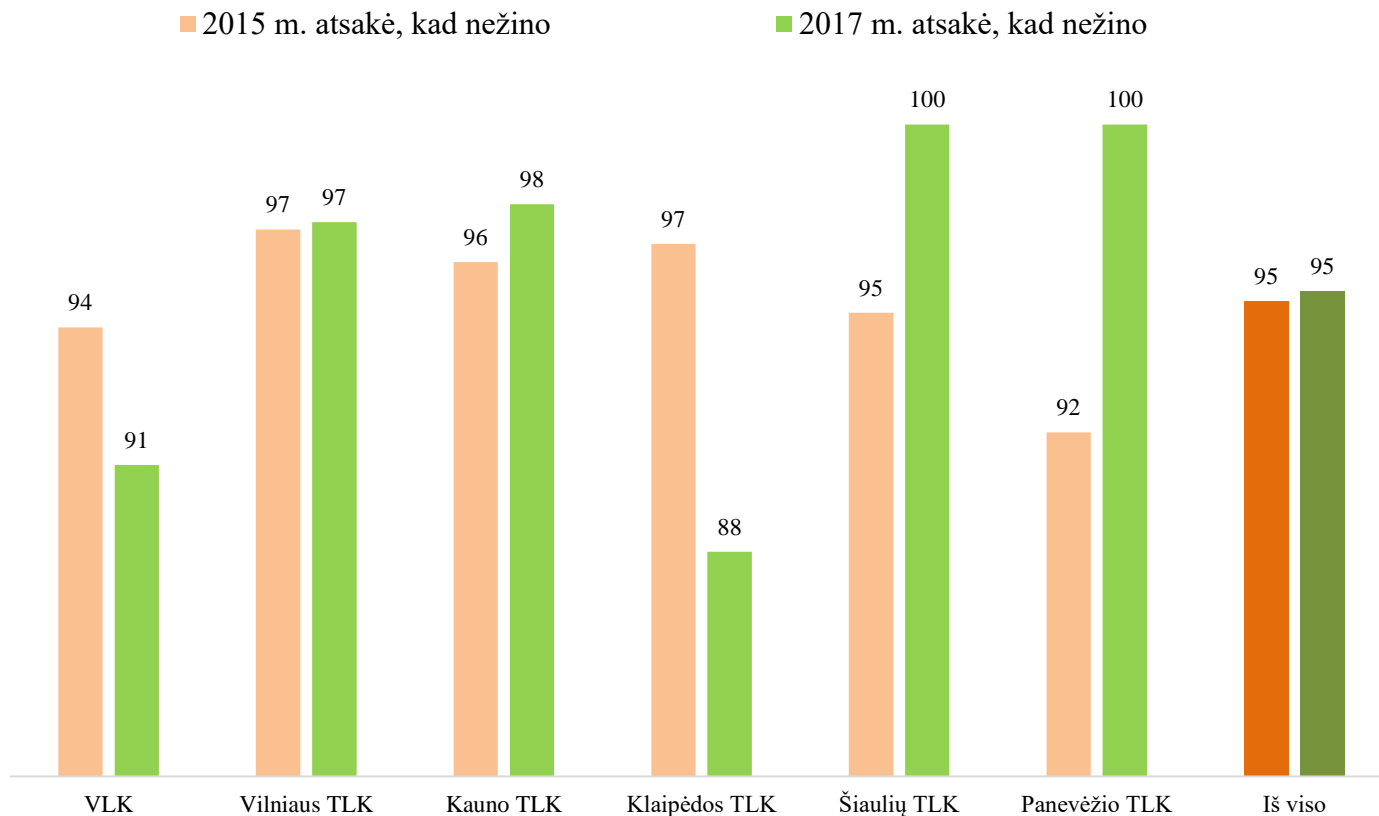
- 8.1. Nedelsiant kreiptis į įstaigos vadovą.
- 8.2. Skambinti į Specialiųjų tyrimų tarnybą (STT) karštosios linijos telefono numeriu.
- 8.3. Skambinti įstaigoje nurodytu pasitikėjimo telefono numeriu ar rašyti el. paštu.

Ar žino nepaviešintų atvejų?

9. Ar žinote nepaviešintų atvejų, kai ligonių kasų darbuotojas (kolega) vykdė galimai korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką (išskyrus paviešintus tyrimus apie galimą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką)?

IŠVADOS

- ✓ Apklausoje dalyvavo 55 proc. visų ligonių kasų (toliau – LK) darbuotojų, tai yra aktyvumas toks pat kaip ir 2015 m.
- ✓ **Vertinant LK darbuotojų atsakymų vidurkį, dauguma 2017 m. rodiklių, palyginti su 2015 m., pagerėjo:**
 - nuomonė apie LK veiklos skaidrumą: nuo 4,36 iki 4,52 proc. (+0,16 proc.)
 - nuomonė apie LK, kurioje respondentai dirba, veiklos skaidrumą: nuo 4,5 iki 4,67 proc. (+0,17 proc.)
 - manančių, jog žino, kokia veika laikoma korupcinio pobūdžio nusikalstama veika: padaugėjo nuo 96,9 iki 99,2 proc. (+2,3 proc.)
 - teisingai atsakiusių į klausimus apie korupcinę veiką: padaugėjo nuo 66 iki 74 proc. (+8 proc.)
 - TLK veiklos sričių skaidrumą TLK darbuotojai įvertino labai aukštais balais (vidurkis – 4,6 balo, kai maksimumas – 5); šiek tiek žemesniais balais įvertino Personalo valdymo ir viešųjų pirkimų sritis (atitinkamai 4,2 ir 4,5 balo)
 - atsakiusių, kad jiems nėra pasitaikę, kad kas nors siūlytų atsilyginti mainais už suteiktą paslaugą ar palankų sprendimą: padaugėjo nuo 90,2 iki 95,4 proc. (+5,2 proc.)
 - teigusiu, kad patys niekaip neatsilygino už paslaugas ir nedavė kyšių viešąsias paslaugas teikiantiems asmenims: padaugėjo nuo 69 iki 84 proc. (+15 proc.)
 - teigusiu, jog atsilygino simboline padėka: sumažėjo nuo 25 iki 12 proc. (-13 proc.)
 - teisingai atsakiusių, į ką kreiptis ir pranešti apie galimai korupcinę veiką, padaugėjo nuo 66 iki 73 proc. (+7 proc.)
- ✓ manančių, kad žino apie kolegų galimai korupcinio pobūdžio veiką, dalis nepakito: 5 proc.

IŠVADŲ APIBENDRINIMAS:

- ✓ **Nuomonė:** gera; aukštas, ypač savo įstaigos, vertinimas
- ✓ **Žinojimas:** manoma, kad geras, tačiau žinių dar trūksta
- ✓ **Elgesys:** siejamas su žinojimu, todėl yra tikimybė, kad darbuotojų veika gali turėti korupcinės veikos požymių arba atvirkščiai, įmanoma, kad kai kuri veika, laikoma korupcine, tokia nėra

KĄ DARYSIME?

Žinojimas, antikorupcinis sąmoningumas ir principingumas užtikrintų darbuotojų apsaugą nuo galimų grėsmių, baudžiamosios ar tarnybinės atsakomybės, todėl:

- ✓ skatinsime darbuotojų domėjimąsi korupcijos prevencija
- ✓ didinsime darbuotojų, dalyvaujančių korupcijos prevencijos mokymuose, skaičių
- ✓ šviesime darbuotojus korupcijos prevencijos tema
- ✓ skatinsime darbuotojus kreiptis į ligonių kasose veikiančias komisijas ar atsakingus darbuotojus konsultuotis dėl konkrečių situacijų

*Situacija 3.1

3. Situacijų vertinimas: ar ši veika yra korupcinio pobūdžio?

3.1. Kaimynas paprašė ligonių kasų darbuotojo A sutrumpinti dantų protezavimo kompensacijos laukimo eilę, pažadėdamas „nelikti skolingų“. Ligonių kasų darbuotojas A prižada tai padaryti, tačiau neįvykdo pažado, nes neturi jokių įgaliojimų šioje srityje, o kolega B, dirbantis šioje srityje atsisakė padėti, kadangi jam reikėtų nusižengti teisės aktų reikalavimams. Klausimas: kas padarė korupcinio pobūdžio nusikaltimą?

Teisingas atsakymas: 3) ligonių kasų darbuotojas A ir kaimynas

Paaiškinimai:

1. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 str. 2 dalis);

2. Tas, kas siekdamas, kad asmuo, pasinaudodamas savo visuomenine padėtimi, tarnyba, įgaliojimais, giminyste, pažintimis ar kita tikėtina įtaka valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai, tarptautinei viešajai organizacijai, jų valstybės tarnautojui ar jam prilygintam asmeniui, paveiktą atitinkamą instituciją, įstaigą ar organizaciją, valstybės tarnautoją ar jam prilygintą asmenį, kad šie teisėtai ar neteisėtai veiktų ar neveiktų vykdydami įgaliojimus, jam ar trečiajam asmeniui tiesiogiai arba netiesiogiai pats ar per tarpininką pasiūlė, pažadėjo ar susitarė duoti arba davė kyšį, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 226 str. 1 dalis);

3. Tas, kas pasinaudodamas savo visuomenine padėtimi, tarnyba, įgaliojimais, giminyste, pažintimis ar kita tikėtina arba tariama įtaka valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai, tarptautinei viešajai organizacijai, jų valstybės tarnautojui ar jam prilygintam asmeniui savo ar kitų asmenų naudai tiesiogiai arba netiesiogiai pats ar per tarpininką pažadėjo ar susitarė priimti kyšį arba reikalavo ar provokavo duoti kyšį, arba priėmė kyšį, pažadėjęs paveikti atitinkamą instituciją, įstaigą ar organizaciją, valstybės tarnautoją ar jam prilygintą asmenį, kad šie teisėtai ar neteisėtai veiktų ar neveiktų vykdydami įgaliojimus, baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki penkerių metų“ (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 226 str. 2 dalis).

*Situacija 3.2

3. Situacijų vertinimas: ar ši veika yra korupcinio pobūdžio?

3.2. Ar gali VLK darbuotojas sau pasilikti 35 Eur vertės (kaina matoma etiketėje) knygą, padovanotą oficialaus kolegų iš Latvijos nacionalinės sveikatos tarnybos vizito metu?

Teisingas atsakymas: 2) negali

Paaiškinimas: Vadovaujantis Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinių ligonių kasų darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2014 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1K-286 „Dėl Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinių ligonių kasų darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, dovanos, kurių vertė viršija 30 Eur, eksponuojamos įstaigoje, visiems prieinamoje vietoje, ar sudaromos sąlygos visiems darbuotojams jomis naudotis

*Situacija 3.3

3. Situacijų vertinimas: ar ši veika yra korupcinio pobūdžio?

3.3. Ar ligonių kasų darbuotojas (valstybės tarnautojas) deklaruodamas viešus ir privačius interesus, privalo pateikti informaciją apie savo sugyventinio užimamas pareigas (darbovietę), jeigu tai gali turėti įtakos sprendimams atliekant tarnybines pareigas?

Teisingas atsakymas: 1) Taip, privalo

Paaiškinimai:

1. Privatūs interesai – asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, (ar jam artimo asmens) asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis turėti įtakos sprendimams atliekant tarnybines pareigas. Artimi asmenys – valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris), taip pat jų tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai. Asmeninis suinteresuotumas – valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas, turtinė ar neturtinė nauda arba kitas panašaus pobūdžio interesas (Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 2 str. 2, 5, 6 d.);

2. Deklaruojantis asmuo deklaracijoje privalo nurodyti šiuos savo ir sutuoktinio, sugyventinio, partnerio duomenis: <...> 7) artimus asmenis ar kitus jam žinomus asmenis arba duomenis, dėl kurių gali kilti interesų konfliktas (Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 6 str. 1 d. 7 p.);

3. Asmuo, dirbantis valstybinėje tarnyboje, negali savo ar jam artimų asmenų privačių interesų naudai naudotis ir leisti naudotis informacija, kurią jis įgijo eidamas pareigas, kitokia tvarka ir mastu, negu nustato įstatymai ar kiti teisės aktai (Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 13 str. 2 d.).

Děkojame už děmesj

